

ŘÍZENÍ RYBOLOVU V EU

Řízení rybolovu v rámci společné rybářské politiky (SRP) vychází z nutnosti zajistit udržitelné využívání živých mořských zdrojů a dlouhodobou životaschopnost tohoto odvětví. Evropská unie proto přijala řadu právních předpisů, které upravují přístup do vod EU, přidělování zdrojů a jejich využívání a stanovují celkové limity přípustných úlovků a technická opatření.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Články 38 až 43 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

CÍLE

Hlavním cílem je zajistit prostřednictvím udržitelného využívání zdrojů dlouhodobou životaschopnost daného odvětví.

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Pravidla pro přístup do vod a ke zdrojům

Obecným pravidlem je, že všechna registrovaná rybářská plavidla EU mají rovný přístup do vod a ke zdrojům na celém území EU. Z tohoto pravidla existuje několik dočasných výjimek, jejichž platnost vyprší koncem roku 2022. Patří mezi ně:

1. Omezení přístupu v okruhu 12 námořních mil

V pobřežní zóně do maximální vzdálenosti 12 mil mohou členské státy omezit přístup na tyto tři skupiny plavidel a rybolovu:

- plavidla tradičně lovcí v těchto vodách ze sousedních přístavů,
- plavidla identifikovaná v rámci stávajících sousedských vztahů,
- plavidla spojená s rybolovem uvedeným v příloze I základního nařízení o společné rybářské politice.

2. Omezení přístupu do vod v okruhu 100 námořních mil od nejvzdálenějších regionů

Ve vodách v okruhu do 100 mil od pobřeží v nejvzdálenějších regionech EU může být přístup omezen na tyto skupiny plavidel:

- plavidla registrovaná v přístavech těchto území,
- plavidla tradičně lovcí v těchto vodách.

B. Cíl maximálního udržitelného výnosu

Jednou z priorit společné rybářské politiky je zachování zdrojů skrze neustálé přizpůsobování rybolovné kapacity možnostem rybolovu. Aby bylo dosaženo jejich udržitelného využívání, musí se populace ryb regulovat pomocí tzv. maximálního udržitelného výnosu. Za tímto účelem vycházejí rozhodnutí v oblasti společné rybářské politiky z nejlepších dostupných vědeckých poznatků, přičemž se uplatňuje přístup založený na předběžné opatrnosti, podle něhož nedostatek vědeckých poznatků není důvodem pro odklad či nepřijetí opatření na zachování druhů. Udržitelné využívání rybolovných zdrojů také znamená, že je třeba postupně zavádět ekosystémový přístup k řízení rybolovu.

C. Rybolovná práva

Evropská unie přiděluje každoročně rybolovná práva pro nejvíce komerčně využívané druhy, které se vyjadřují jako celkový přípustný odlov (TAC). Na základě vědeckých hodnocení Mezinárodní rady pro průzkum moří (ICES) a Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybářství (VTHVR) předkládá Komise do konce každého roku Radě své návrhy kvót TAC. V posledních letech je však v rámci víceletého plánu řízení omezení odlovu stabilnější, což rybářům umožňuje lépe plánovat svou činnost.

D. Zásada relativní stability

Rybolovná práva jsou rozdělována mezi členské státy tak, aby byla zajištěna relativní stabilita rybolovné činnosti každého členského státu pro každou z daných populací ryb. Zásada relativní stability, která vychází především z objemu úlovků v uplynulých letech, spočívá v zachování stanoveného podílu povolené intenzity rybolovu týkajícího se hlavních, obchodně využitelných druhů pro každý členský stát. S ohledem na to, že je důležité zachovat rybolovnou činnost, především v regionech, které jsou na rybolovu silně závislé, měla by být intenzita rybolovu obecně dlouhodobě stabilní.

E. Lepší přizpůsobení rybolovné kapacity

V souladu s cílem společné rybářské politiky, kterým je udržitelné využívání rybolovných zdrojů, se zlepšuje přizpůsobení rybolovných práv a rybolovné kapacity. Důvodem je zejména zlepšení stavu důležitých rybích populací a skutečnost, že stále více populací je loveno na úrovni maximálního udržitelného výnosu. Ke zlepšení situace přispělo také snížení kapacity rybářského loďstva EU. V důsledku toho se v posledních několika letech zvýšila hospodářská výkonnost většiny rybářských loďstev EU. Hrubá přidaná hodnota byla v roce 2014 odhadována na 3,7 miliardy EUR a v roce 2017 vzrostla na 4,5 miliardy EUR. Odhadovaný hrubý zisk se zvýšil z 1,6 miliardy EUR v roce 2014 na 2,0 miliardy EUR v roce 2017.

F. Nové nařízení o technických opatřeních

Technická opatření jsou nástrojem na podporu provádění společné rybářské politiky. Tato opatření mají obecně za cíl zabránit lovu nedospělých jedinců, obchodně nevyužitelných druhů a jiných mořských živočichů. Za účelem zvýšení účinnosti technických opatření přijal Evropský parlament a Rada dne 20. června 2019 nařízení (EU) 2019/1241 o zachování rybolovných zdrojů a ochraně mořských ekosystémů pomocí technických opatření. V tomto nařízení se aktualizují a konsolidují současné definice lovných zařízení a rybolovných činností a usiluje o jasnější a jednotnější výklad

a uplatňování technických pravidel. V nařízení jsou stanovena technická opatření pro odchyt a vykládku živých mořských zdrojů, využívání lovného zařízení a interakci rybolovných činností s mořskými ekosystémy.

1. Společná technická opatření

V nařízení jsou stanovena společná technická opatření, která se vztahují na všechny vody Unie a případně na rekreační rybolov:

- zákaz používání některých destruktivních lovných zařízení nebo metod, které využívají výbušnin, jedů, omamných látek, elektrického proudu, pneumatických kladiv nebo jiných perkusních nástrojů, vlečných zařízení a drapaků ke sběru rudých korálů nebo jiných druhů korálů či korálovitých druhů a některých harpun,
- obecná omezení týkající se používání vlečných zařízení, pevných sítí a unášených tenatových sítí,
- obecný zákaz rybolovu citlivých druhů,
- zákaz používání určitých lovných zařízení v citlivých stanovištích, včetně citlivých mořských ekosystémů,
- stanovení minimální referenční velikosti pro zachování zdrojů, tj. minimální velikosti druhů, které lze ponechat na palubě nebo které lze vyložit,
- opatření ke snížení výmětů, například vývoj pilotních projektů zkoumajících způsoby, jak omezit nežádoucí úlovky.

2. Regionalizace technických opatření

Nařízení obsahuje rámec pro přizpůsobení technických opatření regionálním zvláštnostem rybolovu. Proces regionalizace by měl probíhat zdola nahoru, aby členské státy mohly v úzké spolupráci s odvětvím rybolovu v místních poradních sborech předkládat společná doporučení k těmto technickým opatřením:

- používání selektivních lovných zařízení pro různé velikosti a jednotlivé druhy,
- zákaz nebo omezení rybolovné činnosti v určitých pásmech a obdobích,
- stanovení minimální referenční velikosti pro zachování zdrojů, tj. minimální velikosti druhů, které lze ponechat na palubě nebo které lze vyložit,
- stanovení ukončení odlovu v reálném čase s cílem zajistit ochranu citlivých druhů nebo oblastí, kde se nacházejí nedospělí živočichové nebo kde dochází k výtěru jednotlivých druhů ryb či měkkýšů,
- využívání inovativních lovných zařízení,
- opatření pro zachování zdrojů,
- stanovení dočasných plánů výmětů,
- vymezení pilotních projektů zaměřených na vývoj systému pro úplnou dokumentaci úlovků a výmětů na základě měřitelných cílů a záměrů.

G. Víceleté plány řízení

Víceleté plány řízení si kladou za cíl zachovat objem populací v rámci bezpečných biologických mezí pro jednotlivé mořské oblasti Unie. V těchto plánech jsou stanoveny maximální úlovky a soubor technických opatření s ohledem na povahu každé rybí populace a její rybolovné oblasti (cílové druhy, lovná zařízení, stav dotyčných druhů) a na hospodářský dopad těchto opatření na dané rybolovné oblasti.

H. Víceleté plány obnovy rybích populací

Víceleté plány obnovy rybích populací se uplatňují na ohrožené populace. Vycházejí z vědeckých poznatků a obsahují omezení týkající se intenzity rybolovu (tj. počet dní, kdy mohou plavidla vyplout na moře). Zajišťují, aby vliv rybolovných činností na mořské ekosystémy zůstal na udržitelné úrovni.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost hraje Parlament rozhodující úlohu při tvorbě právních předpisů v oblasti řízení rybolovu. Výčet nejnovějších a nejdůležitějších úspěchů:

Dne 6. července 2016 Evropský parlament a Rada přijaly nařízení (EU) č. 2016/1139, kterým se stanoví víceletý plán pro populaci tresky obecné, sledě obecného a šproty obecné v Baltském moři^[1]. Tento nový regionální přístup zohledňuje existující silné biologické interakce. Stanovuje plán vícedruhového rybolovu, který zohledňuje dynamiku mezi populacemi tresky, sledě a šproty v této mořské oblasti, a rovněž vedlejší úlovek při jejich rybolovu, zejména baltské populace platýse evropského, platýse bradavičnatého, pakambaly velké a pakambaly východoatlantské.

Dne 14. září 2016 přijaly Parlament a Rada nařízení (EU) č. 2016/1627 o víceletém plánu obnovy populace tuňáka obecného ve východním Atlantiku a Středozemním moři^[2]. Tento plán zohledňuje specifika různých druhů lovných zařízení a rybolovných postupů a podporuje používání selektivních zařízení, která mají menší dopad na životní prostředí, čímž přispívají ke slušné životní úrovni místních komunit.

Dne 22. listopadu 2016 přijaly Parlament a Rada nařízení (EU) č. 2016/2094, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1342/2008, kterým se zavádí dlouhodobý plán pro populace tresky obecné a lov těchto populací^[3]. Revizí tohoto plánu by se mělo zajistit takové využívání rybolovných zdrojů, které vede k obnově a zachování populace tresky nad úrovní schopnou produkovat maximální udržitelný výnos.

Dne 4. července 2018 přijaly Parlament a Rada nařízení (EU) č. 2018/973, kterým se zavádí víceletý plán pro populace žijící při dně v Severním moři a rybolov využívající tyto populace^[4], kterým se upřesňuje plnění povinnosti vykládky úlovků v Severním moři. Součástí plánu je využívání populací Severního moře žijících při dně (a uvádí jejich seznam) a v případě, že se tyto populace vyskytují i jinde než v Severním moři, i v přilehlých vodách.

[1]Úř. věst. L 191, 15.7.2016, s. 1.

[2]Úř. věst. L 252, 16.9.2016, s. 1.

[3]Úř. věst. L 330, 3.12.2016, s. 1.

[4]Úř. věst. L 179, 16.7.2018, s. 1.

Dne 13. listopadu 2018 Parlament přijal legislativní usnesení o návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se zavádí víceletý plán pro populace malých pelagických druhů v Jaderském moři a rybolov využívající tyto populace^[5].

Dne 19. března 2019 Evropský parlament a Rada přijaly nařízení (EU) č. 2019/472, kterým se zavádí víceletý plán pro populace druhů lovených v západních vodách a přilehlých vodách a pro rybolov využívající tyto populace^[6].

Dne 20. června 2019 Evropský parlament a Rada přijaly nařízení (EU) č. 2019/1022, kterým se zavádí víceletý plán pro lov populací žijících při dně v západním Středozezemním moři^[7].

Dne 20. června 2019 přijaly Parlament a Rada nařízení (EU) č. 2019/1154 o víceletém plánu obnovy populace mečouna obecného ve Středozezemním moři^[8].

Dne 20. června 2019 přijaly Parlament a Rada nařízení (EU) č. 2019/1241 o zachování rybolovných zdrojů a ochraně mořských ekosystémů pomocí technických opatření^[9].

Marcus Ernst Gerhard Breuer / María Dolores CASTRO CADENAS
06/2020

[5]Přijaté texty, TA(2018)0445.

[6]Úř. věst. L 83, 25.3.2019, s. 1.

[7]Úř. věst. L 172, 26.6.2019, s. 1.

[8]Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 1.

[9]Úř. věst. L 198, 25.7.2019, s. 105.

